

Bilisters og cyklisters livskvalitet efter ulykke

Holgaard, Ragnhild; Møller, Mette

Published in:
Nyhedsbrevet trafiksikkerhedsforskning

Publication date:
2018

Document Version
Peer reviewed version

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Holgaard, R., & Møller, M. (2018). Bilisters og cyklisters livskvalitet efter ulykke. *Nyhedsbrevet trafiksikkerhedsforskning*, 42. <http://www.trafiksikkerhedsforskning.dtu.dk/arkiv/nr-42/bilisters-og-cyklisters-livskvalitet-efter-ulykke>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Bilisters og cyklisters livskvalitet efter ulykke

En ny svensk undersøgelse har fundet, at bilister i større omfang end cyklister oplever et tab af livskvalitet efter en trafikulykke. Uanset om man var bilist eller cyklist under trafikulykken, var det skader på de nedre ekstremiteter, som førte til det største tab af livskvalitet.

Af Ragnhild Holgaard (videnskabelig assistent) og Mette Møller (seniorforsker)

Nogle tilskadekomne i trafikulykker oplever negative langtidsfølger efter ulykken, fx smerter eller nedsat bevægelighed. Tidligere undersøgelser har vist, at langtidsfølger efter trafikulykker er afhængig af sværhedsgraden af skaden og af hvilken kropsdel, der er blevet skadet. En ny svensk undersøgelse har kigget på, i hvilken grad cyklisters og bilisters oplevede livskvalitet efter en trafikulykke er afhængig af netop sværhedsgraden af skaden og af hvilken kropsdel, der blev skadet under ulykken.

Indsamling af data

Data vedrørende skader efter trafikulykker blev indsamlet fra databasen Swedish Traffic Accident Data Acquisition (STRADA). Informationen i STRADA er baseret på data både fra politiet og fra hospitalerne, og indeholder således blandt andet information om sværhedsgraden af skaden og medicinske diagnoser. Til denne undersøgelse anvendte forskerne udelukkende data fra hospitalerne.

Hospitalsdata fra tilskadekomne efter trafikulykker fra perioden 1. januar 2007 – 31. december 2009 blev indhentet og analyseret. I alt blev der fundet 79.907 personer med skader efter en trafikulykke. Personerne blev inddelt efter skadens placering og sværhedsgrad. Efterfølgende udvalgte forskerne tilfældigt 200 personer fra hver kategori (se tabel 1), og disse personer blev inviteret til at deltage i undersøgelsen. For kategorier med under 200 personer blev samtlige personer inviteret til undersøgelsen.

Tabel 1: Antal deltagere i hver kategori, fordelt på skadens placering og sværhedsgrad.

Placering af skaden	Sværhedsgrad af skaden (MAIS*)			Total
	1	2	3	
Hoved	200	200	200	600
Halshvirvelsøjlen	200	200	104	504
Ansigt	200	200	55	455
Øvre ekstremiteter	200	200	67	467
Nedre ekstremiteter og bækken	200	200	200	600
Brystkasse	200	200	200	600
Brysthvirvelsøjlen	200	200	51	451
Maven	26	125	77	228
Lændehvirvelsøjlen	200	200	44	444
Overfladisk	200	200	12	412
Total	1826	1925	1010	4761

*Maximum Abbreviated Injury Scale

Alle de udvalgte personer modtog et spørgeskema sammen med et informationsbrev om undersøgelsens formål og en samtykkeerklæring. Til spørgeskemaet anvendte forskerne EuroQoL-5D (EQ-5D), som er et selvadministreret spørgeskema designet til måle livskvalitet. EQ-5D måler livskvalitet inden for de fem områder; 1) mobilitet, 2) Personlig pleje, 3) almindelige aktiviteter, 4) smerte/udbehag og 5) angst/depression.

Det var nødvendigt at frasortere en stor del af deltagerne, da de ikke havde været enten cyklister eller bilister i trafikulykken (1652 blev frasorteret). En mindre del blev desuden frasorteret, da de inden ulykken led af en sygdom, som havde betydning for deres dagligdag (219 blev frasorteret). Det var desuden ikke alle inviterede, som svarede på undersøgelsen. Forskerne endte op med at have data fra 959 deltagere.

Forskel på cyklister og bilister

Overordnet set var der 59% af de personer, som var kommet til skade som bilist, og 44% af de personer, som var kommet til skade som cyklist, som efterfølgende oplevede en nedsat livskvalitet.

Forskerne fandt, at typen af uheld havde betydning for, hvor stor en andel af deltagerne, der efterfølgende oplevede nedsat livskvalitet. Fx fandt de, at bilister, som var kommet til skade i et frontalt sammenstød, oftere end efter andre typer af ulykker oplevede at have nedsat livskvalitet efter ulykken. Blandt ulykker hos cyklister var der flest soloulykker, men procentvis var der flest cyklister, som oplevede en nedsat livskvalitet efter et sammenstød med et motorkøretøj.

For både cyklister (37%) og bilister (51%) var der flest, som rapporterede problemer inden for området "smerte/ubehag", efterfulgt af problemer inden for området "angst/depression". For alle områder undtaget "mobilitet" i EQ-5D rapporterede bilister flere problemer efter deres ulykke, end cyklister gjorde. Denne effekt var stabil selv efter, at forskerne kontrollerede for skadesplacering og –sværhedsgrad.

At "angst/depression" er det område, som næstflest rapporterer problemer inden for, viser, at ikke alle følger efter trafikulykker er direkte relateret til selve den fysiske skade.

Generelt rapporterede ofre med mere alvorlige skader flere problemer efter ulykken. Forskerne fandt desuden, at placeringen af skaden var afgørende for, hvor mange problemer ofrene efterfølgende oplevede. For både cyklister (78%) og bilister (88%) var der flest, der rapporterede nedsat livskvalitet efter en skade på "nedre ekstremiteter og bækken", men skader på rygsøjlen førte også ofte til en nedsat livskvalitet. For bilister var andelen af deltagere, der rapporterede nedsat livskvalitet efter ulykken, sammenlignelig over de forskellige skadesplaceringer (60% for skader på overkroppen – 88% for skader på "nedre ekstremiteter og bækken"). Andelen varierede mere for cyklister (36% for skader i "ansigtet" – 78% for skader på "nedre ekstremiteter og bækken"). For cyklister var det således mere afgørende for deres efterfølgende livskvalitet, hvor skaden var placeret.

Ikke-dødelige ulykker

Forskerne understreger selv, at det er vigtigt at være opmærksom på, at undersøgelsen beskæftiger sig med ikke-dødelige ulykker. Undersøgelsens resultater kan give et indtryk af, hvilken type af ulykker og skader, som efterfølgende giver de største problemer, og man kan i fremtiden med fordel arbejde på at mindske forekomsten af disse. Det betyder dog ikke, at andre typer af skader er mindre problematiske. Fx viser undersøgelsens resultater, at cyklister ofte oplever nedsat livskvalitet efter skader på nedre ekstremiteter og bækken, men andre undersøgelser har vist, at den hyppigste dødsårsag for cyklister i forbindelse med trafikulykker er hovedskader.

Litteratur

Ohlin, M., Berg, H., Lie, A. & Algurén, B. (2017). Long-term problems influencing health-related quality of life after road traffic injury – Differences between bicyclist and car occupants. *Journal of Transport & Health*, 4, s. 180-190.